

Sommerfugle

– et sammenhængsmateriale fra dagtilbud til skole

Slagelse Kommune har en lang tradition for et fælles overgangsmateriale mellem dagtilbud og skole. Materialet har de seneste omgange været udformet som en kanon af læringsaktiviteter med fokus på mange af læreplanstemaerne og kompetencemålene.

Denne gang har vi udviklet et enklere materiale til selve overgangen dvs. fra maj-juni i børnehaven til august – september i skolen. Materialet indgår i Slagelse Kommunes kultur- og naturrygsæk for børn i dagtilbud og skole og rummer en lang række af aktiviteter med fokus på sprog, kultur og natur.

Jeg glæder mig til at sende sommerfuglen ud i verden

Torben Møller Nielsen, Chef for dagtilbud og skole, foråret 2025

”Rigtig god fornøjelse med de små bevingede væsener. Vi glæder os til at møde både jer og dem derude i naturen”

Tine Nord Raahauge, Leder af Slagelse Naturskole, forår 2025

En præsentation af sammenhængsmaterialet

”Når børn oplever en god overgang fra børnehave til sfo og skole, gavner det deres læring og trivsel i overgangsperioden og i skolestarten. Et tæt samarbejde mellem dagtilbud, SFO og skole kan være med til at sikre børn en tryk og sammenhængende overgang.”

(EVA 2022)

At gå fra børnehavens kendte og trygge univers og over i skolens store og endnu ukendte rammer, er for alle en spændende overgang, men for nogle børn kan det føles meget overvældende. Slagelse Kommunes nye sammenhængsmateriale skal ses som et tilbud til at åbne op for denne samtale med børn og forældre.

Som afsæt for materialet har vi i arbejdsgruppen interviewet 30 elever, der netop var begyndt i skole, for at få del i deres erfaringer og kunne anvende deres stemmer som afsæt for vores materiale.

Vi er endt med temaet sommerfugle og ønsker at alle dagtilbud, forældre og skoler samarbejder om sommerfuglen som billede på:

Forvandling

Forvandling fra larven i den trygge puppe til flyvefærdig sommerfugl, er en magisk forvandling, som alle børnene ved skolestart gennemgår.

Mangfoldighed

Sommerfugle findes i mange former og farver – det samme gør de kommende skolebørn.

Nervøsitet

Nervøsitet er noget helt naturligt, som alle oplever i livets overgange. Derfor kan 'sommerfugle i maven' ved skolestart ikke undgås.

Fysiske materialer til uddeling foråret 2025

Fysiske materialer til storbørnsgrupper i dagtilbud:

- Eric Carle: Den sultne larve Aldrigmæt, Carlsen 2009
- Kirsten Ahlburg: Ida har sommerfugle i maven, Elysion 2013
- Birgitte og Peter Bering: Sommerfugl, Fagfilur, Gyldendal 2016
- Hélène Wagn og Sarah Wagn Møller: Sommerfugle i maven og 125 andre sjove, skøre og skarpe talemåder for børn, Gyldendal 2019
- Legakademiets sommerfuglehave <https://legeakademiet.dk/sommerfuglehave-m-5-fritleverede-larver-26-01010pp.html>

Fysiske materialer til børnehaveklasser:

- Kirsten Ahlburg: Ida har sommerfugle i maven, Elysion 2013
- Stian Hole: Garmanns sommer, Høst & Søn, 2022
- Birgitte og Peter Bering: Sommerfugl, Fagfilur, Gyldendal 2016
- Hélène Wagn og Sarah Wagn Møller: Sommerfugle i maven og 125 andre sjove, skøre og skarpe talemåder for børn, Gyldendal 2019

Boghæfter til de 5 bøger

Til materialet er udformet 5 boghæfter, som

ligger frit tilgængeligt på <https://laeseleg.dk/boghaefter/6-7aar/sammenhaengsmateriale-til-boernehave-og-skole-sfo-2/>. Med afsæt i hæfterne, kan I inddrage musiske, legende, kreative og naturfaglige aktiviteter målrettet den enkelte bog. Det er ikke meningen, at man nødvendigvis skal inddrage alle aktiviteter, men mere se det som en stort katalog af inspiration.

Sommerfuglen som overgangsartefakt

Vi ønsker, at alle med afsæt i sammenhængsmaterialet arbejder bevidst med metaforen 'Sommerfugle i maven' og tager børnenes forskellige sommerfugle alvorligt. Men sommerfuglene skal ikke have lov til at ødelægge glæde ved at skulle starte i skole. Derfor vil vi gerne have, at I sætter dem udenfor døren, og der giver dem den plads, de bør have. Lad børnene - i såvel storbørnsgruppen som i børnehaveklassen - udforme hver deres smukke sommerfugl med barnets navn. Sæt dem efterfølgende op sammen med de andre børns sommerfugle på døren ind til stuen/ klassen. Vi forslår, at I laver aktiviteten begge steder, som et trygt overgangsritual.

Sange om sommerfugle og skolestart

Sommerfuglen, sommerfuglen

https://www.youtube.com/watch?v=G_71Au1DEV0&t=40s

Sommerfuglen, sommerfuglen Flyver rundt i stuen
Når den rammer ruden, får den en på snuden
Sommerfugle, sommerfuglen vil så gerne ud.

Sommerfuglen, sommerfuglen, flyver rundt i stuen.
Når den rammer døren, sir' den av for søren.
Sommerfuglen, sommerfuglen vil så gerne ud.

Eventyrværkstedet: Sommerfugl

<https://www.youtube.com/watch?v=zmRyFFfYZnw>

Du ligger i din pubbe,
Når pubben år itu.
Så ligger du og venter på
At bli' en sommerfugl.

Omkvæd:

Sommerfugl, sommerfugl
Bred dine vinger – fold dig ud.
Sommerfugl, sommerfugl,
Bred dine vinger – og flyv ud.

Sommerfugl, Sommerfugl

https://www.youtube.com/watch?v=wpSnk_ssNu0

Sommerfugl, sommerfugl
Sidder her i sit skjul.
Sommerfugl, sommerfugl
Flyv ud - af dit skjul.
Og flyv helt op til træernes top.
Og flyv helt ned til blomsterbed.

På et lille grønt blad

<https://www.youtube.com/watch?v=2LxScfiTQ6w>

På et lille grønt blad lå en larve grå.
Den lå hele vinteren og tænkte på:
At til sommer, når solen bli'r stor og gul.
Så bli'r jeg til en stor og dejlig sommerfugl.

Peter Michel: Sommerfuglen

<https://www.youtube.com/watch?v=UqfqZsAu8yE>

En lille sommerfugl, der fløj afsted på må og få.
Den satte sig lidt pludselig' på min næse.
Jeg sagde: Hør du sommerfugl, det kan vist ikke gå,
for jeg sku nemlig lige til at blæse.

Den basked' lidt med vingerne, og sagde: Hør nu her,
du må da ku' forstå, at jeg er bange
for dine store øjne og din brede mund især,
og dine ører, der er alt for lange.

Så tog jeg blidt den lille sommerfugl og sagde: Se
flyv du nu bare vider' på din færden.
At gå og være bange er en rigtig dum ide,
når man skal ud at se den store verden.

Straks fløj den lille sommerfugl hen over havens hæk.
Nu tror jeg nok den vidste, hvad den ville,
den steg højt op mod himlen for til sidst at blive væk
Og det var ganske sikkert ikke ilde

Charlotte Blay og Poul Kjøller: Der sad en larve

<https://www.youtube.com/watch?v=80ytRN2WqQE>

Der sad en larve på et blad
og den var temmelig glad,
for det var lige den slags blad,
som var dens bedste mad.

Og larven åd så skindet sprak,
men det gjorde ikke et hak.
Den smed sit skind og sagde:
Pyt, jeg får et splinternyt.

Da larven havde ædt sig mæt
så var den temmelig træt,
den satte frem sit vækkeur
og tog en sovetur.

Mens larven i sin puppe sov
så skete der noget sjov:
Den vågned' i sit soveskjul -
og var en sommerfugl.

Det bli'r en god dag fra Klar, parat skolestart DR

<https://www.dr.dk/boern/alleordtaeller/find-tekst-og-musik-til-klar-parat-skolestart#!/>

Første skoledag - Hr. Skæg

<https://www.youtube.com/watch?v=j7mrYdBOBb0>

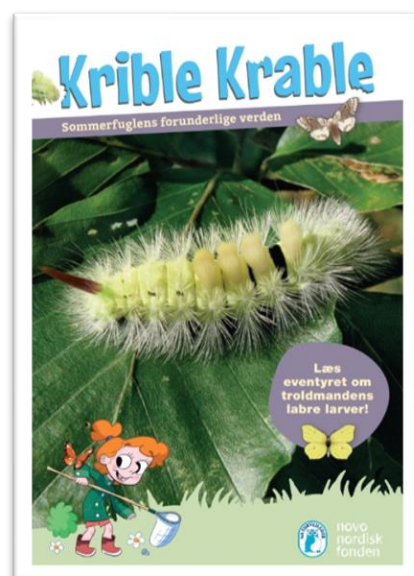
Naturfaglig inspiration

Lav en sommerfuglehave og en sommerfuglevenlig legeplads

For at visualisere sommerfuglemetaforen, har vi købt en sommerfuglehave til hvert dagtilbud. Tanken er, at I, ved at arbejde med sommerfuglehaven, over de sidste uger i dagtilbuddet, kan følge forpupningen og udklækningen af de smukke tidselsommerfugle – for til sidst at sætte de flyvefærdige sommerfugle ud i den frie natur. I Krible, krible-hæftet kan I på side 32-33 finde gode idéer til måske med årene at indrette børnehavens legeplads mere sommerfuglevenligt <https://naturvejledningdanmark.dk/wp-content/uploads/2023/11/kk-sommerfuglehaefte-tildownload.pdf>

Mikroforskermetoden

Brug arbejdet med sommerfuglehaven til at vække børnenes naturfaglige nysgerrighed. Brug evt. Mikroforskermetoden, som er ”en klassisk naturvidenskabelig metode beskrevet, så den er lettere at gå til for børn og voksne, som ikke er naturvidenskabeligt skolet.” <https://naturvejledningdanmark.dk/wp-content/uploads/2023/11/kk-sommerfuglehaefte-tildownload.pdf> (side 40)

Ramasjang redder sommerfuglene

Der er også mange gode ideer på DR's hjemmeside under temaet Ramasjang redder sommerfuglen – både til dagtilbud og skole <https://www.dr.dk/spire/natur-udeliv-og-science/tema/ramasjang-redder-sommerfuglene> og <https://www.dr.dk/skole/natur-og-teknologi/indskoling/tema/ramasjang-redder-sommerfuglene>

Gyldendal Fagfilur

Og endelig kan man i børnehaveklassen evt. i samarbejde med en venskabsklasse eller lidt ældre indskolingselever, arbejde med de gratis opgaver til den udleverede Fagfilurbog 'Sommerfugl' <https://fagbog.gyldendal.dk/opgavearkiv> (Vælg Fagfilur - Sommerfugl)

Krible Krable

Mikroforsker er inspireret af Nysgjerrigper udviklet af Norges Forskningsråd

NOVO
nordisk
fonden